

STRATEGIA INOVĂRII

Dr. **Ghenadie CERNEI**

STRATEGY OF INNOVATION

Within national policies, building an innovation economy and sustaining the Research and Innovation area have become key priorities. In order to define future public policies in the R&D sphere and identify key activities, the Innovation Strategy of the Republic of Moldova for 2012-2020 has been developed. The document outlines the objectives and measures to be implemented towards creating an innovative environment in Republic of Moldova, which would enable favorable conditions for the creation, dissemination and implementation of innovations, both in terms of products and processes, in all areas of economic activity. The strategy presents a medium-term analysis of the innovation system of the Republic of Moldova and assesses the current situation and development potential by providing a complex analysis of its strengths, weaknesses, opportunities and risks; identifies priority areas in the field of innovation and key sectors of the national economy which require innovative activities, and defines the measures to be taken to facilitate the development of innovative capacity in our country.

Era informațională, revoluția comunicațiilor și expansiunea cunoștințelor au generat un fenomen inedit – economia bazată pe cunoaștere. În aceste condiții, cercetarea științifică, dezvoltarea tehnologică și inovarea (sistemul CDI) reprezintă factorii determinanți ce asigură un progres social și economic durabil, precum și creșterea competitivității unei țări pe plan internațional.

Din toate elementele pertinente ale unui sistem CDI, procesul de inovare are cel mai mare impact economic, fiind etapa finală a unei întregi serii de acțiuni științifice. Totodată, acest tip de activitate este dificil de reglementat, având în vedere aplicabilitatea politicilor conexe. Or, valorificarea potențialului științific, tehnico-științific și tehnologic, crearea și comercializarea unor produse, servicii, procese moderne, competitive sunt priorități ce transpun mai multe medii, inclusiv cel științific, inovațional și, nu în ultimul rând, mediul de afaceri.

În cadrul politicilor naționale, dezvoltarea economiei inovaționale și susținerea domeniului de cercetare-inovare devin priorități strategice. Aceasta, în condițiile în care performanța inovațională a Republicii Moldova este cu mult mai mică decât media pe UE indicată în Inobarometrul european, capacitatea inovațională a firmelor autohtone este redusă, iar legăturile dintre firmele inovative, în special IMM-

urile, practic lipsesc. Astfel, în vederea determinării viitoarelor politici publice în sfera de cercetare-inovare și identificării priorităților de activitate, a fost elaborată Strategia în domeniul inovării a Republicii Moldova pentru perioada 2012-2020.

Strategia s-a elaborat în conformitate cu Planul de acțiuni al Guvernului pentru anii 2011-2014. Procesul de realizare a avut un caracter transparent și participativ, implicând principalii actori din sistemul cercetare-dezvoltare – reprezentanții Ministerului Economiei, Ministerului Finanțelor, Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare, Ministerului Educației, Ministerului Construcțiilor și Dezvoltării Regionale, Ministerului Tehnologiei Informației și Comunicațiilor, Academiei de Științe, Agenției pentru Inovare și Transfer Tehnologic, precum și reprezentanții societății civile. Președintele grupului de lucru a fost Valeriu Lazăr, viceprim-ministru, ministru al Economiei.

Proiectul viitoarei strategii fusese examinat în cadrul Conferinței internaționale cu genericul „Dezbateri pe marginea proiectului Strategiei cu privire la Inovare a Republicii Moldova pentru anii 2012-2020”. Această reuniune a asigurat o platformă flexibilă de discuții: au fost examinate principalele dificultăți și provocări cu care se confruntă procesul de inovare în Republica Moldova și căile de soluționare a lor, mecanismele de implementare a măsurilor stipulate în proiectul de lege, menite să impulsioneze procesul inovațional prin consolidarea și creșterea capacităților. Pe parcursul dezbaterilor, reprezentanții ministerelor, parcurilor științifico-tehnologice și incubatoarelor de inovare, a instituțiilor din sfera științei și inovării, precum și experții europeni și-au expus sugestiile pe marginea proiectului vizat, care au fost luate în considerație la elaborarea variantei finale a strategiei.

Strategia a fost concepută sub forma unui document de politică publică care va sprijini planificarea strategică și va stabili direcțiile viitoare de dezvoltare în sfera inovării. Scopul documentului este de a determina viziunea, obiectivele și măsurile ce urmează a fi realizate pentru crearea unui mediu inovațional în Republica Moldova care să asigure condiții favorabile elaborării, diseminării și implementării inovațiilor atât la nivel de produse, cât și de procese, în toate domeniile activității economice. Strategia constituie un document conceptual de analiză pe termen mediu a sistemului de inovare al Republicii Moldova și evaluează situația actuală, precum și potențialul de dezvoltare în sfera inovării sistematizând punctele tari și slabe, oportunitățile și riscurile; identifică prioritățile strategice în sfera de

inovare, precum și sectoarele-cheie ale economiei naționale care reclamă activități inovatoare.

După cum se menționează în strategie, „Către 2020, societatea va fi orientată spre dezvoltare prin intermediul inovării, devenind competitivă pe plan regional și global în câteva domenii prioritare, dezvoltând în această perioadă sisteme de educație și de cercetare-dezvoltare-inovare performante, creând condiții favorabile dezvoltării antreprenoriatului și stimulând afacerile firmelor inovative”. Potrivit documentului, în anul 2020, cel puțin 25 la sută din PIB-ul Republicii Moldova îl va constitui produsul inovativ.

Strategia a fost elaborată în conformitate cu prevederile Codului cu privire la știință și inovare al Republicii Moldova, nr. 259-XV, din 15 iulie 2004. Totodată, s-a pus accentul pe sinergia și complementaritatea cu prevederile viitoarei strategii naționale „Moldova 2020”. În condițiile în care țara noastră este în proces de aderare la Uniunea Europeană, documentul asigură armonizarea și coerența politicilor naționale cu Acquis-ul comunitar, ținând cont de particularitățile autohtone.

Strategia a fost structurată în cinci secțiuni. Cea dintâi descrie situația actuală a sistemului de cercetare, dezvoltare și inovare în țară. A doua definește principalele probleme care necesită implicarea guvernului în soluționarea lor. Secțiunea a treia include viziunea, obiectivele, prioritățile strategice și măsurile care urmează să fie implementate pentru a facilita dezvoltarea inovativă. Cea de-a patra prezintă impactul estimat în urma implementării strategiei și costurile aferente implementării. Ultima, cea de-a cincea secțiune, cuprinde etapele de implementare a strategiei, monitorizarea, evaluarea și raportarea rezultatelor.

Determinarea priorităților în procesul elaborării prezentei strategii a condiționat discuții controversate, diferite abordări și viziuni asupra dezvoltării economice. Ca rezultat, strategia nu prevede identificarea sectoarelor-cheie cu potențial inovativ care să fie sprijinite, ci susține acordarea de sprijin sectoarelor economiei cu o contribuție majoră în PIB și potențial de export, în vederea creării de capacități, dar și a integrării lor pe verticală și orizontală cu alte sectoare ale economiei, astfel ele devenind motoare de creștere a economiei și competitivității.

Prioritățile promovate vor încuraja dezvoltarea sinergică a mecanismelor intersectoriale care vor condiționa crearea de capacități și apariția competențelor în cele mai diferite sectoare ale economiei, corelate totodată cu cererea de piață și oportunitățile naționale și globale.

Printre obiectivele generale ale strategiei se numără **crearea condițiilor și a unui mediu economic favorabil inovării**. Conform acestui prim obiectiv, în 2020, economia Republicii Moldova, în mare parte, se va baza pe inovare, fiind centrată pe implementarea noilor tehnologii, dezvoltarea și producerea de noi produse și servicii, implementarea de noi forme de afaceri; incubatoarele inovatoare și de afaceri vor poseda capacități de suport al afacerilor, ceea ce va majora rata de succes a afacerilor inovatoare, iar parcurile științifico-tehnologice vor concentra în sine resurse de creație, de business, de produse și servicii noi; accesul la finanțare pentru dezvoltarea inovativă va fi simplificat atât prin intermediul fondurilor venture, cât și a programelor de finanțare a inovării, dar aceste finanțări vor fi orientate în primul rând spre dezvoltarea afacerilor inovatoare cu capacitate de export; va fi îmbunătățit managementul proprietății intelectuale; vor fi încurajate și susținute parteneriatele strategice locale, regionale, naționale și internaționale știință-industrie, ceea ce va îmbunătăți prezența companiilor inovative pe piața locală și globală.

Un alt obiectiv strategic este **formarea capitalului uman instruit și creativ, capabil să inoveze**, în condițiile în care în procesul de dezvoltare a economiei inovative omul este principala forță de dezvoltare. Din acest considerent, efortul primordial trebuie să fie depus în vederea educării unor persoane capabile să genereze idei, să absoarbă noi cunoștințe, să creeze. Actualmente, în Moldova se observă o disproporție între solicitările pieței forței de muncă și specialiștii pregătiți de universități. Scopul sistemului de învățământ superior este dezvoltarea competitivității individuale a absolvenților, astfel ca aceștia să poată recupera investițiile în studii relativ repede după absolvire, prin angajarea în câmpul muncii.

Situația actuală arată că nu toți absolvenții își continuă activitatea în specialitatea pe care au înșușit-o. Schimbări pe piața forței de muncă se produc în permanență, ceea ce îi face pe angajatori să impună noi cerințe, în special în companiile nou formate, care activează în domenii noi.

În condițiile numărului mic al populației Republicii Moldova, este necesar ca universitățile să contribuie și la formarea profesională continuă a cetățenilor. De asemenea, vor fi efectuate schimbări structurale în învățământ în vederea dezvoltării învățământului superior aplicativ, sporirii calității procesului educațional la toate treptele de învățământ. La facultate, studenții și masteranzii vor urma cursuri de management al proprietății intelectuale și

al inovațiilor, fapt ce le va permite ulterior să valorifice aceste active.

Astfel, creativitatea și inovarea vor sta la temelia procesului educațional. În același timp, dezvoltarea bazată pe cunoaștere este imposibilă fără crearea unui sistem eficient de educație de-a lungul vieții (Life Long Learning), care trebuie să fie acceptat de către populație ca una dintre principalele condiții de a fi competitiv și creativ în timp, de a corespunde cerințelor înaintate de către piață, în general, și de către angajatori, în particular.

Astfel, se impune, în primul rând, abordarea nu doar a aspectelor profesionale, ci și a celor general-culturale, care reprezintă niște stimulenți semnificativi ai creativității. Cea de-a doua problemă care necesită soluționare este instruirea populației rurale și implicarea ei în procesele de inovare și creativitate antreprenorială.

Al treilea obiectiv major este **dezvoltarea unui mediu de cercetare deschis, performant și atractiv**. Aceasta presupune ca institutele de cercetare și universitățile să devină jucători proactivi în promovarea produselor cercetării către mediul de afaceri, iar crearea start-up-urilor (inclusiv prin spin-off) – un indicator important al rezultatului procesului de cercetare. Infrastructura publică de cercetare va fi deschisă mediului de afaceri (în special întreprinderilor mari), iar întreprinderile mici vor avea acces la cercetare prin intermediul programelor respective în folosul IMM-urilor. În general, accesul la cercetare va deveni mai ușor, iar cercetarea în cadrul firmelor va fi stimulată.

Va exista un sistem de management al proprietății intelectuale bine pus la punct, care va asigura valorificarea brevetelor și protecția corespunzătoare a proprietății intelectuale. Mediul de cercetare deschis se va caracteriza printr-o integrare adecvată cu mediul de afaceri, precum și cu mediul de cercetare internațional. Există multe impedimente de a atinge o astfel de integrare, dar beneficiile vor avea sinergii importante atât pe moment, cât și pe termen lung, printre acestea numărându-se facilitarea transferului rezultatelor și recepționarea cererilor de la mediul de afaceri, accesul și posibilitatea de aliniere la cele mai performante infrastructuri și practici de cercetare.

Performanța ca factor de măsurare și comparare vine să pună în evidență rezultatele obținute. Actualmente, cercetarea în Republica Moldova reușește să se impună ca autoritate în unele domenii (de exemplu – medicina), în altele are poziții modeste, greu de evaluat, dar și nepercepută de către societate ca performanță în general. În acest context, performan-

ța trebuie nu numai dezvoltată, ci și promovată ca valoare, iar rezultatele transferate spre societate, în domeniul umanist, și în mod special – în domeniile exacte, cu impact economic demonstrat.

Pe fundalul performanței, cercetarea poate deveni atrăgătoare în egală măsură pentru persoanele care doresc să se dedice cercetărilor științifice și pentru mediul de afaceri, care își va arăta disponibilitatea de a investi.

Astfel, atractivitatea cercetării va crește atunci când numărul de tineri veniți în cercetare va fi în permanentă creștere, iar businessul va investi atât în cercetarea aplicativă, cât și în transferul de tehnologie. Instituțiile de cercetare vor promova în interior trei verigi ale lanțului inovațional (cercetarea științifică, dezvoltarea experimentală, cercetarea pre-competitivă) și vor aprofunda legăturile cu firmele pentru a întregi ultimele etape ale lanțului inovării (dezvoltare de produs, producerea, lansarea produsului și marketingul).

Inovațiile, chiar și cele non-tehnologice, au la bază cercetarea fundamentală și aplicativă. O economie bazată pe cunoaștere nu se poate dezvolta fără un sistem de cercetare avansat și eficient. Unul dintre indicatorii cei mai importanți ai oricărui sistem de cercetare este numărul de cercetători angajați, în Moldova acesta fiind semnificativ mai mic decât în țările din regiune și UE.

În același timp, generarea inovațiilor se poate produce atât în instituțiile de cercetare, universități, cât și în cadrul firmelor. Inovațiile tehnologice sunt indispensabil legate de cercetare și generarea de cunoștințe noi, care ulterior pot fi transformate în tehnologii și produse sau comercializate. Inovațiile non-tehnologice pot apărea spontan chiar în cadrul firmelor, fără o cercetare în prealabil. Oricum, sunt necesare capacități de a inova atât sub aspect tehnologic, cât și non-tehnologic.

În final, ultimul obiectiv major este **dezvoltarea companiilor cu o flexibilitate și excelență tehnologică înaltă**. Actualmente, majoritatea firmelor din Republica Moldova activează în sectoare cu o valoare adăugată mică, în special în sfera serviciilor, iar în producere preponderent în agricultură, ceea ce se observă și la exporturi. Pentru a asigura condițiile de dezvoltare a întreprinderilor inovative, competitive pe piețele globale, este necesar ca ele să poată răspundă rapid și flexibil la schimbările economiei locale și globale. În același timp, firmele trebuie să fie capabile să absoarbă rapid tehnologiile noi și să lanseze producerea de produse și servicii noi. Capacitățile de absorbție a inovațiilor nu apar de la sine, ci trebuie dezvoltate și antrenate. Astfel, ca

prim pas, firmele pot absorbi tehnologiile existente, pregăti specialiști în domenii deja cunoscute, fără a se fixa pe un termen lung, continuând în paralel dezvoltarea tehnologiilor, elaborarea și producerea de noi produse. S-a observat, de fapt, că varianta cea mai bună este ca inițial capacitățile de absorbție a inovațiilor să se dezvolte prin intermediul implementării inovațiilor organizaționale și non-tehnologice, astfel dezvoltându-se cultura de a inova, cu o avansare ulterioară în domeniul tehnologic, care presupune cea mai mare competență.

Dezvoltarea companiilor de înaltă tehnologie urmează să se desfășoare pe câteva dimensiuni: suport și stimulare în fortificarea competenței personalului; implementarea de noi tehnologii (atât importate, cât și autohtone); dezvoltarea afacerilor pe piețele globale. O atenție mai mare trebuie să se acorde aspectului ecologic al produselor, fapt ce va asigura o sustenabilitate continuă.

Totodată, este necesar de a susține și stimula cooperarea dintre instituțiile de cercetare și firme, ceea ce va avea, de asemenea, un impact pozitiv asupra ultimelor, canalizării eforturilor, dar și implementării rezultatelor cercetării. Totuși, numai în cooperare cu producătorii acestea pot fi transformate în tehnologii, produse și servicii. Chiar dacă nu există (și este complicat de creat) capacități de absorbție, rezultatele cercetării vor fi comercializate, iar investiția recuperată. Comercializarea cunoștințelor create este o sarcină importantă care trebuie luată în considerație în procesul dezvoltării economiei bazate pe cunoaștere.

Companiile cu o capacitate tehnologică înaltă trebuie să fie susținute la toate etapele de dezvoltare a produselor inovaționale – de la cercetare și design până la producere și marketing. Mai mult decât atât, sistemul inovațional trebuie să fie capabil din punct de vedere dinamic să se adapteze la schimbările care au loc și să le acorde firmelor suportul necesar.

Mediul de afaceri va fi orientat spre internaționalizare și exporturi – ca opțiuni de creștere, în același timp acționând local pentru a utiliza oportunitățile existente în Republica Moldova.

În scopul realizării acestor obiective generale, este necesar de a atinge o serie de obiective specifice, orientate ca valoare la media europeană. Valorile-țintă ale indicatorilor pentru unele dintre obiectivele specifice au fost preluate din sistemul european de statistici „Innovation Scoreboard”, iar utilizarea acestora va permite Republicii Moldova să-și evalueze performanțele în timp și în comparație cu alți țări europene.

În vederea creării condițiilor și a unui mediu economic favorabil inovării, este indispensabilă

identificarea și lichidarea barierelor specifice inovațiilor, îmbunătățirea accesului la finanțări (inclusiv la cele publice), asigurarea accesului liber al companiilor la serviciile de consiliere pe diferite aspecte ale inovării, crearea în țară a unuia sau mai multor fonduri venture care vor investi în companiile inovaționale. În acest context, statul va fi unul dintre principalii consumatori ai produselor naționale și utilizator al serviciilor CD prin politici relevante de achiziții publice. De asemenea, instituțiile statului vor fi pregătite să acorde suportul necesar, conform competențelor, în domeniul inovării. Internaționalizarea afacerilor și accesul la piețele internaționale vor fi dezvoltate pentru companiile inovaționale cu suportul organizațiilor de stat responsabile pentru promovarea exportului. O bună evaluare a performanțelor și rezultatelor obținute va fi asigurată prin implementarea sistemului de statistici inovaționale.

Luând în considerație faptul că ultimele obiective se adresează unor arii specifice, este necesar de a identifica niște valori-țintă, printre care:

- să fie nu mai mic de 78 la sută numărul tinerilor cu vârsta cuprinsă între 20-24 de ani care să obțină cel puțin nivelul secundar de studii superioare. Astăzi acesta nu depășește 60 la sută;
- un nivel de cel puțin 32% al cotei populației cu vârsta cuprinsă între 30-34 de ani, care să obțină educația terțiara (actualmente – circa 20%);
- numărul de doctoranzi, în special la specialitățile ingineresti, care să atingă media EU27;
- creșterea până la 15 la sută a numărului de angajați antrenați în procesul de instruire de-a lungul vieții;
- etc.

În vederea dezvoltării unui mediu de cercetare deschis, performant și atractiv, pot fi punctate următoarele obiective specifice:

- a) un nivel anual de minimum 250 la 1 mil. de locuitori a numărului de publicații științifice cu cel puțin un coautor din străinătate;
- b) creșterea substanțială a numărului de publicații științifice cu cel puțin un coautor din firme;
- c) creșterea numărului de doctoranzi din afara țării, dar și al celor care își fac doctoratul în afara țării;
- d) atingerea nivelului mediu european EU27 al cheltuielilor publice pentru CD până în 2015 și menținerea acestuia în continuare; sporirea numărului de cercetători din străinătate atrași pentru a dezvolta activități de cercetare în Republica Moldova;
- e) dezvoltarea parteneriatelor active dintre universități și firme; creșterea numărului de tineri cercetători până la cel puțin 40% din numărul total de cercetători; efectuarea expertizei proiectelor din

sfera cercetării cu cel puțin 50 la sută din experți din afara țării și schimbarea structurii și condițiilor de finanțare a cercetării în conformitate cu programele existente ale Uniunii Europene.

În vederea dezvoltării companiilor cu o flexibilitate și excelență tehnologică înaltă, obiectivele specifice dezvoltării capacităților de absorbție a inovațiilor sunt: majorarea investițiilor firmelor în CD și inovare, astfel ca în 2020 volumul total de investiții private în CD să atingă nivelul mediei EU27; atingerea cotei de cel puțin 40 la sută din IMM-uri care vor desfășura activități de inovare în cadrul firmei; implementarea de către cel puțin 35 la sută din toate IMM-urile a produselor sau proceselor inovative; atingerea cotei de cel puțin 10 la sută din IMM-uri care vor dezvolta activități de cooperare în inovare cu alte firme, fapt ce va asigura apariția unor sinergii importante de rețea; creșterea, pe fondul co-investirii în CD de către sectorul public și cel privat, a numărului de publicații public-private, astfel încât numărul acestora să atingă cifra de cel puțin 40 la 1 mil. populație; creșterea numărului de solicitări de brevete (cel puțin 5 la 1 mild. EUR PIB); creșterea considerabilă a numărului de solicitări de înregistrare a mărcilor comerciale (cel puțin 10 la 1 mild. EUR PIB); majorarea (cel puțin dublarea) numărului de solicitări de desene comunitare; antrenarea în activități ce presupun cunoaștere intensivă a cel puțin 15 la sută din angajații din sectorul real al economiei; creșterea exporturilor producției de tehnologii medii și înalte până la 35% din volumul total al exporturilor; atingerea cotei de cel puțin 50% a exporturilor de servicii de cunoaștere intensivă și atingerea cotei de cel puțin 0,5% din PIB a vânzărilor în afara țării a licențelor și brevetelor.

Impactul pozitiv al implementării strategiei se va exprima în sporirea competitivității economiei naționale pe piețele interne și externe prin implementarea în practica economică a realizărilor științifice și a inovațiilor; accelerarea ritmurilor de creștere economică și îmbunătățirea calității acesteia; creșterea exporturilor de mărfuri și servicii cu valoare adăugată înaltă, în special, a celor sciento-intensive; majorarea investițiilor interne și externe în economie; crearea noilor locuri de muncă; sporirea calității cercetării-inovării; sporirea suportului științific și inovativ al dezvoltării social-economice a țării; promovarea culturii inovative în societate și a spiritului antreprenorial în sfera cercetării-dezvoltării etc.

În procesele de inovare vor fi atrase mijloacele financiare interne publice și private, precum și cele externe. Mijloacele financiare din sursele naționale

vor fi alocate prin intermediul programelor de stat din sfera științei și inovării cu destinație specială (crearea și funcționarea parcurilor științifico-tehnologice și a incubatoarelor etc.); prin proiecte de transfer tehnologic cu cofinanțare obligatorie de către mediul de afaceri; investiții private în dezvoltarea infrastructurii inovative și parteneriate public-private în domeniul inovării. Finanțările din surse bugetare de stat vor fi efectuate în mod transparent, prin concurs public, cu implicarea experților independenți, inclusiv ai celor din străinătate.

Va fi menținut și extins sistemul de înlesniri fiscale, vamale și de amortizare pentru entitățile inovative, îndeosebi pentru IMM-urile inovative. Vor fi sprijinite activitățile de înregistrare și evaluare a obiectelor de proprietate intelectuală pentru introducerea lor în capitalul social al entităților inovative. Aceasta va permite atragerea de către entitățile respective a unor importante active financiare și materiale. Un accent deosebit se va pune pe inițiativa privată, ea fiind forța principală. În acest caz, efortul financiar din partea statului trebuie să fie unul minim, orientat spre crearea de capacități și administrare curentă a proceselor de inovare.

De asemenea, pentru finanțarea activităților de inovare, vor fi atrase pe larg fondurile internaționale, în special cele europene. Va fi folosit potențialul de integrare europeană în materie de cercetare și inovare cu menirea de a stimula creșterea economică a țării prin participarea la o serie de programe de finanțare ale Uniunii Europene și anume: Programul-Cadru de Cercetare și Dezvoltare Tehnologică (PC7), îndeosebi acțiunile menite să dezvolte capacitatea anumitor regiuni („Potențial de cercetare”) și finanțarea europeană pe regiuni („Regiuni ale cunoașterii”); Instrumentul Politicii Europene de Vecinătate – prin intermediul Programului Operațional Comun (POC) România-Moldova-Ucraina; Programul Inițiativei Central-Europene; Programul de inovare și competitivitate. În acest sens, deosebit de importante vor fi activitățile din cadrul Programului Operațional Comun România-Ucraina-Moldova 2007-2013.

Pentru Republica Moldova, aria eligibilă de cooperare în cadrul acestui program constituie întreg teritoriul. Instituțiile de cercetare-inovare, universitățile și organizațiile educaționale/de instruire pot beneficia de granturi pentru consolidarea capacităților administrative, tehnice și financiare, în special în cadrul a două priorități din cele patru ale programului și anume: prioritatea 1 – „Către o economie mai competitivă a zonei de frontieră” și prioritatea 4 – „Asistență tehnică”. Vor fi valorificate oportunitățile

de sprijinire și stimulare a activităților inovaționale oferite de către organizațiile străine și internaționale, precum UNECE, UNIDO, programele Comisiei Europene TAIEX și TWINNING, BSEC (BLACK SEA ECONOMIC COOPERATION), programele de studii internaționale Marie Curie etc.

Implementarea prezentei strategii poate fi convențional divizată în două etape: consolidarea și creșterea capacităților (2012-2014) și dezvoltarea inovațională (2013-2020). În cadrul primei etape, se va realiza consolidarea și creșterea capacităților de inovare. În această perioadă vor fi realizate lucrările de pregătire a condițiilor și lansare a programelor aferente inovării, inclusiv se va perfecționa cadrul legislativ-normativ (cadrul legislativ, dezvoltarea

capacităților, aprobarea condițiilor și programelor în domeniul inovării). De asemenea, la această etapă vor fi structurate programele de finanțare și implementare într-o manieră operațională, dar și pe dimensiunile ministeriale și departamentale. Etapa a doua a dezvoltării inovaționale prevede aplicarea în practică a programelor din domeniul inovării, utilizarea capacităților create și dezvoltarea lor continuă.

Implementarea strategiei va fi efectuată prin implicarea ministerelor și organizațiilor interesate, precum și a mediului de afaceri și a societății civile. Pe parcurs, va fi organizat un proces continuu de monitorizare, evaluare și raportare. Monitorizarea și evaluarea vor fi efectuate în baza unor indicatori

de progres. Aceștia vor fi suplimentați de indicatorii sistemului statistic „Inobarometru”, similar celui european numit „Innovation scoreboard”. Actualmente, în Republica Moldova este posibil a calcula doar o parte a indicatorilor din acest sistem și este necesar a introduce modificări în sistemul de raportare a organizațiilor și firmelor pentru a face posibilă calcularea indicatorilor.

Începând cu 2009, Republica Moldova a început să calculeze unii dintre indicatorii sistemului statistic european „Innovation scoreboard”. Armonizarea cu sistemul statistic european va permite nu numai să observăm performanța în timp, de la an la an, dar și să comparăm rezultatele cu performanțele țărilor vecine.

Trebuie de menționat faptul, că implementarea cu succes a strategiei va fi realizată numai în cazul în care va fi asigurată coordonarea activităților între organele administrației publice locale și centrale; concentrarea eforturilor asupra celor mai importante acțiuni; utilizarea eficientă a instrumentelor de asistență din partea donatorilor; participarea publică și popularizarea scopului, procesului și rezultatelor; monitorizarea procesului de implementare și raportarea publică regulată; flexibilitatea pe parcursul implementării – învățarea din experiență și ajustarea acțiunilor în caz de necesitate.

Gherasim zugrav. Nașterea
Maicii Domnului. 1808